

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Praxis Cvræ Pastoralis Præcipve Circa Repentina & Generaliora

Possevino, Giovanni Battista Bernardino

Coloniæ Agrippinæ, 1645

Articvlvs I. De Differentia peccati mortalis à veniali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42220

Sequitur secundò, scientiam pœnitentis aliquando posse supplere ignorantiam Confessarij: hic enim potest & debet fidem adhibere pœnitenti se accusanti, & excusanti: quare si est homo doctus, poteris iudicio eius instrui.

Sequitur tertio, peccare mortaliter Confessarium, qui caret prædicta scientia. Item Episcopum, qui cum approbat; & Superiorem, qui tribuit ei facultatem confessiones audiendi: denique etiam pœnitentem, qui scienter eligit confessorem ignorantem respectu ipsius.

Verùm circa hæc quinque sunt nonnulla in particulari circa quodlibet adnotanda.

ARTICVLVS I.

De Differentia peccati mortalis à veniali.

QUOAD primum de differētia peccati mortalis à veniali notanda sunt quatuor. *Primo*, quod sit peccatum mortale ex genere, quod peccatum veniale ex genere. Nam *illud* est, quod est tale ex obiecto; ab hoc enim peccatum utpote actus quidam suam speciem & genus desumit. Tale autem obiectum vniuersaliter est, quod fit contra charitatem Dei, vel proximi: in specie, quod fit contra præcepta Dei, Ecclesiæ, Maiorum, votum, conscientiam dicentem mortale, contra virtutes Theologicas, morales nonnullas, vt religionem, iustitiam, temperantiam, in delectationibus venereis, & similibus. *Veniale* autem illud est, quod cum sit quid inordinatum, est extra præcepta, cuius obiectum non est contrarium dilectioni Dei, & proximi, vt verbum otiosum, mendacium officiosum,

ciosum,

ciolum, risus superfluus, alia operationes inutilis quinque sensuum.

Notandum secundò, quænam sint peccata mortalia in particulari in singulis præceptis. Nam in primo præcepto peccatum mortale ex genere est, quod versatur circa fidem, spem, caritatem, religionem; siue quoad excessum dando cultum indebitum, vt Iudæi, auferendo debitum, & tribuendo creaturæ per idololatriam, magiam, diuinationem, obseruantiam, maleficium: siue quoad defectum committendo sacrilegium circa personas, res, loca sacra. *In secundo*, blasphemia, si pertineat ad Deum, periurium; voti fractio est peccatum mortale ex genere. *In tertio*, omissio sacri in festo vel partis notabilis, vt tertiæ, ieiunij diebus præceptis, confessionis semel in anno, communionis in Paschate, solutionis decimarum, est peccatum mortale ex genere: huc referenda peccata contra censuras. *In quarto*, non succurrere proximo in necessitate corporali per eleemosynam, vel spirituali per correctionem, quando adest cognitio moraliter certa de peccato mor. proximi, & est spes emendationis, & oportunitas personæ & temporis, est peccatum mortale ex suo genere. Item deficere in honore debito parentibus & superioribus, eos asperè tractando; multa tristitia afficiendo, desiderando ijs malum notabile, non succurrendo in necessitate, esset peccatum mortale. *In quinto*, offendere proximum in vita, vel bonis corporis, est mortale ex genere. *In sexto*, offendere eundem in rebus ad honorem spectantibus, est etiam mortale ex genere. Vnde fornicatio, stuprum,

raprum, adulterium, incestus, raptus, sacrilegium, vitium contra naturam cum quatuor suis speciebus, mollitie, innaturalitate, sodomia, bestialitate; quibus etiam addi potest impudicitia, qua quis vacat tactibus libidinosus absque intentione alterius operis consummati, omnia hæc sunt mortalia ex genere. *In septimo*, offendere proximum in bonis externis; furto, contractu illicito, ut usurario, vel iniusto, est peccatum mortale ex genere. *In octavo*, offendere eum verbis, ut mendacio pernicioso, contumacia, detractione, maledictione, susurratione, irrisione est peccatum mortale ex genere. *Nonum* autem & *decimum præceptum* reuocatur ad sextum & septimum. Addi possunt quatuor peccata capitalia non comprehensa in præceptis, ut superbia, gula, ira, inuidia.

Notandum est tertio, pro alijs præceptis duo præcipue esse considerata: *Primo*, vim præcepti ex verbis adiunctis: si enim sit præceptum Diuinum, ponderanda sunt verba: nam si significant actionem esse dignam morte, excludere a regno esse execrabilem, & similia indicant esse peccatum mortale, secus si verba sint mitiora. Si præceptum sit humanum, tunc considerata sunt verba, an sint præceptiua, an habeant adiunctam pœnam grauem, ut censuram, mortem, amissionem bonorum, exilium. Denique si lex scripta non sit, habenda est ratio consuetudinis, traditionis, consensus Doctorum, luminis naturalis.

Secundo est considerata materia præcepti, an sit necessaria ad caritatem Dei, vel proximi, an læ-

an læ-

an lædatur virtus necessaria ad salutē, vt Theologica, religio, iustitia, & similes: an noceat sibi grauitur in rebus spiritualibus vel corporalibus.

Notandum quartò, quæ sint ea quæ excusant à mortali: *Primò* enim est leuitas materiae, vt patet maximè in furto, contumacia, detractio-
ne, moribus sensualitatis, & similibus. *Secundò*, indeliberatio, defectus rationis, inaduertentia, consensus in parte inferiore, id est, rei malæ, vt habet tantum rationem delectabilis, commo-
di, &c non in superiore, id est rei malæ, vt cognoscitur esse contra legē Dei, prohibitam, &c. *Tertiò* excusat ab omni peccato ignorantia probabilis, dispensatio iusta, præsertim in præceptis humanis, & in nonnullis diuinis affirmatiuis, vt voto, iuramento, &c. *Denique* necessitas, & rationabilis causa, vt in furto, homicidio ex inculcata tutela, obseruantia diei festi, & simili-
bus; excipe sextum præceptum; in quo nec san-
nitatis, nec vitæ necessitas excusare potest: ex-
cipe etiam cultum Idoli, periurium, & si quæ alia similia sint.

ARTICVLVS II.

De speciebus, numero, & circumstantijs peccatorũ.

QUOD secundum de speciebus, numero, & circumstantijs peccatorum. *Primò* de speciebus tria cognoscenda sunt. *Primum*, esse necessario explicandas in Confessione ex Trid. sess. 14. cap. & cant. 7. propter diuersum iudiciũ, quod causant, ob diuersam curacionem, & satisfactionem proportionatam, quam requirunt.

SECH-